

Ευρωπαϊκό διαβατήριο δημοκρατίας

Ευρωπαϊκή Οικονομική
και Κοινωνική Επιτροπή

Το Ευρωπαϊκό διαβατήριο δημοκρατίας – Οδηγός ενεργού συμμετοχής του πολίτη στα κοινά της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Καλώς ήρθατε στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), την πρώτη διακρατική και συμμετοχική δημοκρατία παγκοσμίως. Ως πολίτης της ΕΕ, έχετε το συνταγματικό δικαίωμα να επηρεάζετε τους κανόνες που ισχύουν για περίπου 450 εκατομμύρια ανθρώπους σε 27 κράτη μέλη συνολικής έκτασης μεγαλύτερης από 4 εκατομμύρια τετραγωνικά χιλιόμετρα. Κάλλιστα θα αναρωτηθείτε: υπέροχα, αλλά ΠΩΣ γίνεται να ακουστεί η φωνή μου στην πράξη; Η παρούσα έκδοση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) απαντά στο εν λόγω ερώτημα. Αυτός είναι ο οδηγός σας για την ενεργό συμμετοχή σας στα κοινά της ΕΕ.

Σε όλο το κείμενο δίνεται βοήθεια και καθοδήγηση έτσι ώστε να ακουστεί η φωνή σας, αρχικά μέσω της υποβολής ορισμένων βασικών ερωτημάτων. Το ζήτημα που σας απασχολεί είναι πράγματι ενωσιακού χαρακτήρα ή θα ήταν ίσως σκόπιμο να

ξεκινήσετε από το τοπικό επίπεδο; Και αν η ιδέα σας είναι όντως ενωσιακή, ποιος είναι ο ουσιαστικότερος και αποτελεσματικότερος τρόπος να την υλοποιήσετε; Θα αρκούσε ένα μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον βουλευτή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που σας εκπροσωπεί — ή μήπως θα ήταν καλύτερα να υποβάλετε αναφορά

απευθείας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο; Γιατί να μην ενταχθείτε σε μια οργάνωση της κοινωνίας των πολιτών, ή ακόμα και σε πολιτικό κόμμα και να διεκδικήσετε την εκλογή σας; Ή, τι θα λέγατε να διοργανώσετε και να στηρίξετε μια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών ώστε να καθορίσετε τη νομοθετική ατζέντα;

Το παρόν Ευρωπαϊκό διαβατήριο δημοκρατίας, το οποίο συντάχθηκε από τον Bruno Kaufmann κατόπιν έρευνας που διεξήγαγε ο ίδιος, επικαιροποιείται και δημοσιεύεται από την ΕΟΚΕ και διατίθεται σε 24 επίσημες γλώσσες. Ο παρών οδηγός είναι σχεδιασμένος για να σας βοηθήσει με τον συγχρονισμό (πότε θα πρέπει να ενεργοποιηθείτε;), τις ομάδες (με ποιους θα πρέπει να ενώσετε τις δυνάμεις σας;) και τα εργαλεία (ποια διαθέσιμα μέσα συμμετοχής θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε;) όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή του πολίτη και τη συμμετοχική δημοκρατία στην ΕΕ.

Είναι η δική σας φωνή! Είναι η δική σας Ευρώπη! Είναι το δικό σας διαβατήριο για την ευρωπαϊκή δημοκρατία και την ενεργό συμμετοχή του πολίτη!

- 5 | **ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΗΓΟΣ**
για την ενεργό συμμετοχή του Ευρωπαίου πολίτη στα κοινά
- 8 | **ΠΛΟΗΓΟΣ**
στην εξουσία του πολίτη σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό και διακρατικό επίπεδο
- 10 | **Η ΦΩΝΗ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ**
Καλωσορίσατε στη μεγάλη ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή
- 12 | **ΤΡΟΠΟΙ ΟΡΘΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ**
Η ιδέα, το θέμα, η στιγμή, η ομάδα και το εργαλείο
- 14 | **ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ**
από τη γεωργία στην έρευνα
- 16 | **ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ**
Καταγγελία, συμβουλές, διαβούλευση, πρωτοβουλία και λοιπά μέσα
- 19 | **ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ**
Πώς να χρησιμοποιήσετε την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών
- 33 | **ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ**
Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή
- 35 | **ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΣΤΗΡΙΞΗ**
Η στήριξη είναι παντού – πρέπει απλώς να τη χρησιμοποιήσετε

Αυτό το **Ευρωπαϊκό διαβατήριο δημοκρατίας** ανήκει
στ ...

.....
(Ονοματεπώνυμο)

.....
(Στοιχεία επικοινωνίας)

που είναι πολίτης (επιλέξτε όσα ισχύουν)

- ☐ του δήμου
- ☐ του νομού/της περιφέρειας/της επαρχίας
- ☐ τ (χώρα)
- ☐ της **Ευρωπαϊκής Ένωσης**
- ☐ (άλλη πολιτική οντότητα)
- ☐ (άλλη πολιτική οντότητα)

Δεν είστε ακόμα βέβαιος σχετικά με το δικό σας καθεστώς ως πολίτη; Ελέγξτε το (ταξιδιωτικό) διαβατήριό σας ή την αστυνομική ταυτότητά σας, ή επικοινωνήστε με το τμήμα ενημέρωσης στην πόλη σας. Εάν χρειάζεστε περαιτέρω βοήθεια στη χρήση αυτής της έκδοσης, επικοινωνήστε με τη διεύθυνση citizensinitiative@eesc.europa.eu.

ΣΥΝΤΟΜΟΣ ΟΔΗΓΟΣ

για την ενεργό συμμετοχή του
Ευρωπαίου πολίτη στα κοινά

1. Αυτά είναι τα κύρια δικαιώματά σας

Το καθεστώς του «πολίτη της ΕΕ» παρέχει τέσσερα είδη πολιτικών δικαιωμάτων και ελευθεριών:

- την ελεύθερη κυκλοφορία, διαμονή και εργασία στο έδαφος της ΕΕ·
- την προστασία από τις διπλωματικές αρχές κάθε κράτους μέλους όταν βρίσκεστε εκτός ΕΕ·
- το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι σε τοπικό και σε ενωσιακό επίπεδο σε κάθε κράτος μέλος·
- τη συμμετοχή στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ, για παράδειγμα, μέσω της υποβολής αναφορών στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή της διοργάνωσης/ υποστήριξης μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών (ΕΠΠ).

2. Λίγη ιστορία

Σας θυμίζει κάτι η 1η Νοεμβρίου 1993; Εκείνη την ημέρα, οι πολίτες όλων των κρατών μελών απέκτησαν νέο νομικό καθεστώς, ως «πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης». Εκείνη την ημέρα, η (οικονομική) «Ευρωπαϊκή Κοινότητα» αντικαταστάθηκε από την (πολιτική) «Ευρωπαϊκή Ένωση». Ήταν και παραμένει παγκόσμια, ιστορική πρωτιά — κανένας άλλος πολίτης στον κόσμο δεν έχει το διακρατικό δικαίωμα να συμμετέχει ενεργά στη διαμόρφωση της νομοθεσίας σε πολλά εθνικά κράτη. Έκτοτε, τα επίσημα δικαιώματα να ακούγεται η άποψή σας ενισχύονται συστηματικά, κυρίως μέσω της θέσπισης της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών (ΕΠΠ) το 2012. Το εν λόγω εργαλείο επικαιροποιήθηκε περαιτέρω το 2020, δημιουργώντας ακόμα περισσότερες ευκαιρίες για να ακουστεί η φωνή σας.

3. Δεν είστε ακόμα πολίτης της ΕΕ;

Υπάρχει μόνον ένας τρόπος να γίνετε πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρέπει να είστε ή να γίνετε πολίτης ενός από τα 27 (σήμερα) κράτη μέλη. Με άλλα λόγια, δεν μπορείτε να αποκτήσετε αυτό το καθεστώς παρά μόνο αν είστε πολίτης ενός κράτους μέλους. Η ιθαγένεια της ΕΕ συμπληρώνει την τοπική, περιφερειακή και εθνική ιθαγένεια — αλλά ουδέποτε την αντικαθιστά. Σε όλο και περισσότερα κράτη μέλη έχετε δικαίωμα να υποστηρίξετε μια πρωτοβουλία πολιτών (ιδίως μια ΕΠΠ) και να συμμετέχετε σε εκλογές όταν συμπληρώσετε τα 16 έτη, ενώ σε άλλα κράτη πρέπει να περιμένετε έως ότου συμπληρώσετε τα 17 ή 18 έτη.

►► Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την ελάχιστη ηλικία για συμμετοχή σε εκλογές και/ή την υποστήριξη Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών ανά χώρα, επισκεφθείτε τη διεύθυνση: https://europa.eu/citizens-initiative/data-requirements_el

Ενεργοποιήστε την ιθαγένεια της ΕΕ τώρα!

Ενημερωθείτε!

Έχετε το δικαίωμα να γνωρίζετε ακριβώς τι συμβαίνει στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ώστε να μπορείτε να ζητάτε και να λαμβάνετε πληροφορίες για όλες σχεδόν τις δράσεις της ΕΕ. Έχετε επίσης το νόμιμο δικαίωμα πρόσβασης σε έγγραφα όλων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, ένα δικαίωμα που κατοχυρώνεται στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 42) και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (άρθρο 15).

Η υπηρεσία «Europe Direct» θα απαντήσει στα ερωτήματά σας σχετικά με την ΕΕ — στη γλώσσα σας [europa.eu/europedirect, τηλ.: 00 800 6 7 8 9 10 11 (εργάσιμες ημέρες, 09.00–18.00 ώρα Κεντρικής Ευρώπης)]. Θα λάβετε μια πρώτη απάντηση εντός τριών εργάσιμων ημερών. Η υπηρεσία περιλαμβάνει δωρεάν ταχυδρομική αποστολή (ορισμένων) εκδόσεων της ΕΕ.

Δώστε τη γνώμη σας!

Δεδομένου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει σημαντικό αντίκτυπο στην καθημερινότητά σας, είναι σημαντικό να γνωρίζετε πως η δημόσια διαδικασία λήψης αποφάσεων στην ΕΕ πρέπει διά νόμου να είναι ανοιχτή και δεκτική. Για τον λόγο αυτό, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ είναι υποχρεωμένα να «διατηρούν ανοιχτό, διαφανή και τακτικό διάλογο» [[άρθρο 11 παρ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση \(ΣΕΕ\), η οποία είναι γνωστή επίσης ως Συνθήκη της Λισαβόνας](#)] και να διεξάγουν «ευρείες διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη» προκειμένου «να εξασφαλίζεται η συνοχή και η διαφάνεια των δράσεων της Ένωσης» (άρθρο 11 παρ. 3 της ΣΕΕ).

▶▶ Η υπηρεσία «Πείτε την άποψή σας» αποτελεί επίσημο «σημείο πρόσβασης» σε τρέχουσες διαβουλεύσεις και δημόσιες συζητήσεις σχετικά με τις ευρωπαϊκές διαδικασίες χάραξης πολιτικής. Κατά την εγγραφή σας, μπορείτε να γραφτείτε στην υπηρεσία ειδοποιήσεων μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και να λαμβάνετε προσκλήσεις συμμετοχής σε επίσημες διαδικασίες διαβούλευσης: ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say.

Λάβετε μέρος!

Η ΕΕ είναι μια σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία, στο πλαίσιο της οποίας οι πολίτες συμμετέχουν στη διακυβέρνηση, τόσο έμμεσα (μέσω των θεσμικών οργάνων) όσο και άμεσα (με συμμετοχικά εργαλεία). Οι θεμελιώδεις χάρτες, Συνθήκες και νόμοι της ΕΕ συμμορφώνονται με το άρθρο 21 της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που προβλέπει πως «[κ] αθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα [...]» και, για πρώτη φορά στην παγκόσμια ιστορία, εφαρμόζεται η αρχή αυτή σε διακρατικό επίπεδο. Με άλλα λόγια: έχετε κάθε δικαίωμα και είναι ιδιαιτέρως ευπρόσδεκτη η συμμετοχή σας στη διαδικασία χάραξης πολιτικής της ΕΕ, για παράδειγμα συμμετέχοντας σε κάποιο πολιτικό κόμμα που εκπροσωπείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [europarl.europa.eu], υποβάλλοντας αίτημα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο [petiport.europarl.europa.eu] ή λαμβάνοντας μέρος σε επίσημο διάλογο με τους πολίτες [European Citizens' Panels](https://citizens.ec.europa.eu/index_el) [https://citizens.ec.europa.eu/index_el]. Το ισχυρότερο μέσο συμμετοχικής δημοκρατίας στην ΕΕ είναι η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών [<https://citizens-initiative.europa.eu/el>] που σας επιτρέπει να καθορίζετε το θεματολόγιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

ΠΛΗΓΟΣ

στην εξουσία του πολίτη σε
τοπικό, περιφερειακό, εθνικό
και διακρατικό επίπεδο

Γεια σας, υπερ-πολίτη!

Η ζωή δεν είναι μονολιθική! Από εσάς, τους φίλους σας και όλους εμάς εξαρτάται αν θα ακουστεί η φωνή μας και αν θα γίνει η πόλη, η επαρχία, η χώρα σας, η Ευρώπη και ο κόσμος καλύτερος. Έχουμε και λέμε!

Ο τόπος μου: το δημοτικό επίπεδο

Η πόλη σας είναι πιθανότατα ο σημαντικότερος τόπος όσον αφορά την ενεργό συμμετοχή του πολίτη και τη συμμετοχική δημοκρατία. Παρότι ο δήμος σας είναι ίσως το χαμηλότερο επίπεδο κρατικής εξουσίας, εδώ λαμβάνονται αποφάσεις για σημαντικά ζητήματα όπως η διαχείριση των αποβλήτων, οι τοπικές υποδομές, ενίοτε μάλιστα η πρωτοβάθμια εκπαίδευση και οι υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας. Επιπλέον, το τοπικό επίπεδο συνδέεται στενά με νομοθετικούς φορείς σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο και συμβάλλει καθοριστικά στην εφαρμογή κανόνων και νόμων.

Υπάρχουν σχεδόν 100 000 τοπικές δημοκρατίες στην ΕΕ, πολλές εκ των οποίων είναι αρμόδιες για τεράστιο μερίδιο της συνολικής συλλογής φόρων και για την άσκηση διαφόρων ειδών συμμετοχικών δικαιωμάτων των πολιτών τους, έμμεσα (μέσω πολιτικών κομμάτων και τοπικών κοινοβουλίων) και άμεσα (μέσω πρωτοβουλιών και δημοψηφισμάτων).

►► *Ρωτήστε τον αρμόδιο υπάλληλο επικοινωνίας στην τοπική σας αρχή σχετικά με το πού, πώς και τότε μπορείτε να ασκήσετε επιρροή.*

Η περιφέρειά μου: το περιφερειακό επίπεδο

Μεταξύ του δήμου και της χώρας σας μεσολαβούν (τουλάχιστον σε 25 από τα 27 κράτη μέλη) ένα ή περισσότερα επίπεδα δομών περιφερειακής διοίκησης. Σήμερα υφίστανται 1 500 τέτοιες περιφερειακές δημοκρατίες σε ολόκληρη την ΕΕ. Σε ορισμένα ομοσπονδιακά κράτη μέλη, οι περιφέρειες διαθέτουν σημαντικό βαθμό αυτονομίας, συμπεριλαμβανομένων των δικών τους συνταγμάτων, εκτεταμένων νομοθετικών εξουσιών και ολοκληρωμένων φορολογικών εισοδημάτων — ενώ σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ οι (μη αιρετές) περιφερειακές/επαρχιακές αρχές εκτελούν πρωτίστως διοικητικά καθήκοντα.

Ανάλογα με το καθεστώς της επαρχίας/περιφέρειάς σας, ενδέχεται να ασκείτε λιγότερο ή περισσότερο εκτεταμένα δικαιώματα πολιτικής συμμετοχής, έμμεσα (μέσω πολιτικών κομμάτων και τοπικών κοινοβουλίων) και άμεσα (μέσω πρωτοβουλιών και δημοψηφισμάτων).

►► Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών [cor.europa.eu] είναι η συνέλευση των εκπροσώπων των τοπικών και των περιφερειακών αρχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η χώρα μου: το εθνικό επίπεδο

Τα κράτη μέλη αποτελούν το σημαντικότερο διοικητικό επίπεδο στην ΕΕ όσον αφορά τις πολιτικές και νομικές εξουσίες και τον έλεγχο των δημόσιων πόρων. Για τον λόγο αυτό, η ιθαγένειά σας σε ένα (ή, ενίοτε, περισσότερα) κράτη μέλη είναι καθοριστικής σημασίας όσον αφορά τη δυνατότητά σας να ακούγεται η φωνή σας και να επηρεάζετε τη δημόσια διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Τα διαθέσιμα συμμετοχικά πολιτικά δικαιώματα σε εθνικό επίπεδο ποικίλουν σημαντικά μεταξύ των 27 κρατών μελών. Παρότι όλες οι χώρες παρέχουν εκλογικά δικαιώματα, σχεδόν τα δύο τρίτα των χωρών επιτρέπουν επίσης στους πολίτες να καταθέτουν τις προτάσεις τους μέσω αναφορών και πρωτοβουλιών — και να έχουν λόγο σε σημαντικά ζητήματα μέσω της διαδικασίας δημοψηφίσματος.

►► Για επισκόπηση και λεπτομέρειες σχετικά με τις συμμετοχικές ευκαιρίες σε εθνικό επίπεδο, επισκεφθείτε τον Πλοηγό άμεσης δημοκρατίας [direct-democracy-navigator.org] ή επικοινωνήστε με τις υπηρεσίες πληροφόρησης του εθνικού κοινοβουλίου σας.

Η Ευρώπη μου: το διακρατικό επίπεδο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί την πρώτη διακρατική δημοκρατία στον κόσμο. Ως πολίτης της ΕΕ, έχετε ένα ευρύ φάσμα ευκαιριών για να ακουστεί η φωνή σας, μέσω της ψήφου σας και/ή θέτοντας υποψηφιότητα για το Κοινοβούλιο της ΕΕ [<https://europarl.europa.eu/portal/el>], ή μπορείτε να συμμετέχετε πιο άμεσα υποβάλλοντας αναφορά (προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο) [petiport.europarl.europa.eu] ή δρομολογώντας μια Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (με αποδέκτη την Ευρωπαϊκή Επιτροπή) [<https://citizens-initiative.europa.eu/> el]. Και δεν είναι μόνο αυτά! Διαβάστε περισσότερα για άλλα διαθέσιμα μέσα στην παρακάτω ενότητα «Η φωνή μου στην Ευρώπη».

Η ΦΩΝΗ ΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Καλωσορίσατε στη μεγάλη ευρωπαϊκή πολιτική σκηνή

Η ευρωπαϊκή διακυβέρνηση είναι σημαντικότερη από ποτέ. Όσα αποφασίζονται σε ενωσιακό επίπεδο έχουν τεράστια επίδραση στην καθημερινότητά μας σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο. Από κοινού συμφωνούμε στην ΕΕ για

θέματα όπως οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με άλλες χώρες, η διατήρηση των θαλάσσιων πόρων μας ή οι κανόνες που θα πρέπει να διέπουν τον ελεύθερο και δίκαιο οικονομικό ανταγωνισμό.

Καθώς η ΕΕ αποτελεί μια σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία με σύστημα κοινών εξουσιών και ειδικευμένων θεσμικών οργάνων, δεν είναι εύκολο για τους πολίτες της ΕΕ να εντοπίζουν, να αξιολογούν και να επηρεάζουν τη διαδικασία χάραξης πολιτικής την κατάλληλη στιγμή με το

αποτελεσματικότερο μέσο.

Επομένως, ας εξοικειωθούμε με τους διάφορους τρόπους με τους οποίους εμείς, ως πολίτες, μπορούμε αφενός να εκλέξουμε και να αναθέσουμε αρμοδιότητες σε διάφορα θεσμικά όργανα, και αφετέρου να καταστούμε συμμετοχοί στη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε επίπεδο ΕΕ:

1. Εκλέγουμε σε τακτά χρονικά διαστήματα τα κοινοβουλία μας στις πρωτεύουσες των χωρών μας και στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Μπορείτε να θέσετε οι ίδιοι υποψηφιότητα και να διεκδικήσετε την εκλογή σας.

- Η **εκλογή του εθνικού κοινοβουλίου** είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της ΕΕ, καθώς επηρεάζει τη σύνθεση των εθνικών κυβερνήσεων (και συχνά τον αρχηγό του κράτους). Η εθνική κυβέρνηση αποτελεί μέρος του **Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης**, δύο εκ των επτά σημαντικότερων οργάνων της ΕΕ. Εξάλλου, το εθνικό κοινοβούλιο έχει επίσης λόγο στη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ.

- Η **εκλογή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** (ΕΚ) είναι το πιο άμεσο μέσο άσκησης δημόσιας επιρροής σε επίπεδο ΕΕ. Με την πάροδο των ετών, οι εξουσίες της συνέλευσης των 705 μελών έχουν αυξηθεί κατά πολύ — και είναι πλέον, από πολλές απόψεις, ίσες με αυτές του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (που απαρτίζεται από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών).

2. Η απευθείας εκλογή των εθνικών κοινοβουλίων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έχει και έμμεσες συνέπειες: για παράδειγμα, οι εθνικές κυβερνήσεις και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διαδραματίζουν αποφασιστικό ρόλο στη συγκρότηση της **Ευρωπαϊκής Επιτροπής**. Αυτή αποτελεί το εκτελεστικό όργανο της ΕΕ, αρμόδιο για να υποβάλει νομοθετικές προτάσεις, να εφαρμόζει αποφάσεις και να διαχειρίζεται τις καθημερινές εργασίες. Ακόμα και η σύνθεση των άλλων θεσμικών οργάνων της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των Ευρωπαϊκών Δικαστηρίων, του Γραφείου του Ευρωπαίου Διαμεσολαβητή και των δύο συμβουλευτικών επιτροπών, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών, διαμορφώνεται από τις αποφάσεις που λαμβάνουν μέσω των εκλογών οι Ευρωπαίοι.

3. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι κάτι περισσότερο από ένα σύστημα **αντιπροσωπευτικής διακυβέρνησης**

είναι μια σύγχρονη **αντιπροσωπευτική δημοκρατία** που βασίζεται στην καθημερινή συμμετοχή των πολιτών της ΕΕ. Αυτή η αρχή που κατοχυρώνεται στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) επηρεάζει τη λειτουργία της ΕΕ. Με λίγα λόγια, οι πολίτες της ΕΕ δεν βρίσκονται στο επίκεντρο της ευρωπαϊκής πολιτικής μόνο την ημέρα των εκλογών — μπορούν να εκφέρουν άποψη κάθε μέρα! Για τον λόγο αυτό, η ΕΕ θέσπισε ένα ολοκληρωμένο σύνολο μέσων συμμετοχής που συνδέουν τους πολίτες, τα θεσμικά όργανα, τις διαδικασίες χάραξης πολιτικής και τις αποφάσεις.

4. Παρότι έχετε το δικαίωμα να συμμετέχετε σε καθημερινή βάση στις υποθέσεις της ΕΕ, οι περισσότεροι εξ ημών δεν έχουμε το χρόνο, την τεχνογνωσία και τους πόρους για να το πράξουμε. Για αυτό είναι πολύ σημαντική η προσεκτική επιλογή της κατάλληλης στιγμής, των κατάλληλων εταίρων και του κατάλληλου μέσου για να ακουστεί η φωνή σας κατά τρόπο αποτελεσματικό και βιώσιμο. Προς τούτο, θα μπορούσατε να επιλέξετε ένα πιο μόνιμο ρόλο στο εν λόγω πλαίσιο (για παράδειγμα, ως εκλεγμένος αξιωματούχος, υπάλληλος ή εκπρόσωπος της κοινωνίας των πολιτών) ή μια πιο θεματική μεμονωμένη συμμετοχή — που, στο 99 % των περιπτώσεων, αποτελεί τον μόνο τρόπο να συμβιβάσετε τον ρόλο σας ως ενεργού πολίτη της ΕΕ με όλους τους άλλους ρόλους που έχετε στη δημόσια, ιδιωτική και επαγγελματική ζωή.

ΤΡΟΠΟΙ ΟΡΘΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

Η ιδέα, το θέμα, η στιγμή,
η ομάδα και το εργαλείο

Έχετε μια εξαιρετική ιδέα.

**Έρθε η ώρα για τις πρώτες σας
ερωτήσεις!**

Ευρωπαίοι πολίτες, ήρθε η σειρά σας! Μπορεί να έχετε μια εξαιρετική ιδέα για να αλλάξετε την Ευρώπη — ή ίσως αντιμετωπίζετε ένα μικρό πρόβλημα στην προσπάθειά σας να συστήσετε μια διασυνοριακή επιχείρηση. Μπορεί να θέλετε να δρομολογήσετε μια μεγάλη εκστρατεία ενάντια σε έναν ισχύοντα ευρωπαϊκό νόμο — ή απλώς να διαμαρτυρηθείτε για έναν αξιωματούχο της ΕΕ. Υπάρχουν πάμπολλοι λόγοι για να γίνετε ενεργός πολίτης της ΕΕ, αλλά μόνο λίγες βασικές ερωτήσεις που πρέπει να μπορείτε να απαντήσετε πριν προχωρήσετε:

Το θέμα σας είναι ενωσιακό;

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ασχολείται με πολλά πράγματα. Υπερβολικά πολλά για κάποιους, ελάχιστα, σύμφωνα με κάποιους άλλους. Ανεξάρτητα από αυτή τη σημαντική συζήτηση, όμως, η ΕΕ έχει έναν σαφή κατάλογο ζητημάτων πολιτικής (βάσει των Συνθηκών της και συμφωνημένων από όλα τα κράτη μέλη) με τα οποία ασχολείται, έχοντας αποκλειστική, συντρέχουσα ή συμπληρωματική αρμοδιότητα. Όταν λοιπόν θέλετε να αντιμετωπίσετε κάποιο ζήτημα, εξετάστε πρώτα απ' όλα αν η ιδέα ή το πρόβλημά σας είναι ενωσιακής φύσης. Μπορεί να ανακαλύψετε πως το ζήτημα θα μπορούσε, αντιθέτως, να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικότερα σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο.

Είναι άραγε η κατάλληλη στιγμή για να ενεργοποιηθείτε;

Ο χρόνος έχει καίρια σημασία για να ακουστείτε με επιτυχία. Μπορεί να αναλάβετε δράση πολύ νωρίς και κανείς να μην σας δώσει σημασία ή μπορεί να αργήσατε υπερβολικά και να έχουν ληφθεί ήδη οι αποφάσεις. Στο ενδιάμεσο, όμως, ανοίγεται ένα μεγάλο παράθυρο ευκαιρίας για να ενεργοποιηθείτε. Για παράδειγμα, αν επιθυμείτε να καταθέσετε μια νέα ιδέα, θα χρειαστούν μεγάλη υπομονή και πολλοί πόροι για να προσελκύσετε την προσοχή και να τύχετε ανταπόκρισης, αλλά

είστε σχετικά ελεύθεροι να επιλέξετε την κατάλληλη στιγμή για δράση. Ωστόσο, αν επιθυμείτε να επηρεάσετε τρέχουσες δημόσιες συζητήσεις σχετικά με κάποιο θέμα σε επίπεδο ΕΕ, πρέπει να ελέγξετε σε ποιο στάδιο βρίσκεται η συζήτηση στη (νομοθετική) διαδικασία. Το EUR-LEX (eur-lex.europa.eu) είναι πολύ χρήσιμος ιστότοπος για αυτόν τον σκοπό. Η πύλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Πείτε την άποψή σας» (ec.europa.eu/have-your-say) έχει επίσης σχεδιαστεί για να συγκεντρώνει απόψεις σε κάθε στάδιο της νομοθετικής διαδικασίας. Η επιλογή του χρόνου επηρεάζει επίσης το είδος των εταίρων που θα χρειαστείτε και το μέσο συμμετοχής που θα επιλέξετε.

Η ομάδα σας: επίκειται συλλογική δράση;

Η αντιμετώπιση ενός ευρωπαϊκού ζητήματος σε ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτεί, στην πλειονότητα των περιπτώσεων, στήριξη από πολλούς πολίτες και/ή οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Ο λόγος είναι απλούστατος: πρώτα πρέπει να πείσετε πολλούς άλλους (πολίτες της ΕΕ, αλλά και πολίτες σε εκλεγμένα σώματα και θεσμικά όργανα της ΕΕ) προτού μπορέσετε να επιτύχετε κάτι. Ωστόσο, καμιά φορά, ακόμα και η ισχυρή και αποφασιστική μεμονωμένη δράση μπορεί να κάνει τη διαφορά: αυτό ισχύει ιδίως στις περιπτώσεις που πέσατε θύμα κακοδιοίκησης, που καταπατώνται τα δικαιώματά σας ή που απλώς εισηγμάινετε ένα ζήτημα που αφορά το ευρύ κοινό. Αφετέρου, θα ήταν ίσως καλό να απευθυνθείτε όσο πιο μακριά και έξω από τα σύνορά σας μπορείτε, καθώς το ζήτημα, η πρόταση ή η ιδέα σας θα τύχει μεγαλύτερου ενδιαφέροντος και σεβασμού από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ αν υποστηρίζεται από μια πραγματικά ευρωπαϊκή ομάδα ενεργών πολιτών. Στην περίπτωση της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών, για παράδειγμα, απαιτείται η οργανωτική ομάδα σας να αποτελείται από τουλάχιστον επτά πολίτες της ΕΕ από τουλάχιστον επτά διαφορετικά κράτη μέλη της ΕΕ.

Το εργαλείο: ποια μορφή συμμετοχής;

Η επιλογή του καταλληλότερου διαθέσιμου μέσου συμμετοχής για το ζήτημά σας είναι καθοριστική για την επιτυχία σας. Τα περισσότερα εργαλεία έχουν σχεδιαστεί για να χρησιμοποιούνται από ομάδες πολιτών (ή ακόμα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών), αλλά μπορούν να χρησιμοποιούνται επίσης από μεμονωμένους πολίτες, όπως η υποβολή καταγγελίας στον Διαμεσολαβητή, η αντιμετώπιση διασυνοριακού ζητήματος μέσω του διαδικτυακού δικτύου επίλυσης προβλημάτων SOLVIT ή η υποβολή αναφοράς στο Κοινοβούλιο της ΕΕ. Άλλα μέσα συμμετοχής, ωστόσο, απαιτούν εξαρχής συλλογική δράση — όπως η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών. Αυτό που διευκολύνει την κατάσταση είναι το γεγονός ότι, στις περισσότερες περιπτώσεις, μπορείτε να διαχειριστείτε τα συμμετοχικά έργα σε επίπεδο ΕΕ διαδικτυακά — μπορείτε να ακουστείτε χωρίς να αγοράζετε γραμματόσημα, ωστόσο, ίσως χρειαστεί να ταξιδέψετε, ενδεχομένως στις Βρυξέλλες, για να συναντήσετε κάποιον εκπρόσωπο οργάνου, ή σε κάποιο χωριό πέρα από τα σύνορά σας όπου έχετε εταίρους που σας στηρίζουν.

Η αξιολόγηση αυτών των ερωτήσεων και η προσεκτική απάντησή τους χρειάζεται χρόνο. Ωστόσο, δεδομένου ότι ετοιμάζετε να αλλάξετε την ΕΕ — μια διακρατική πολιτική κοινότητα με περισσότερους από 450 εκατομμύρια ανθρώπους — η ποιότητα των προπαρασκευαστικών σταδίων σας θα είναι καθοριστική για την επιτυχία σας. Συνεπώς, προσέξτε — και ενεργοποιηθείτε!

ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

από τη γεωργία στην έρευνα

Τα ευρωπαϊκά ζητήματα είναι σημαντικά — ακόμα και σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο

Ότι συμβαίνει στην ΕΕ είναι ζωτικής σημασίας για κάθε Ευρωπαίο πολίτη — σε όλα τα επίπεδα. Και για να ακουστεί η φωνή σας, πρέπει να καταλάβετε ποιος λαμβάνει αποφάσεις για τα διάφορα ευρωπαϊκά ζητήματα.

Σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Τίτλος 1) υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη αρμοδιότητας της ΕΕ: η αποκλειστική (η ΕΕ αποφασίζει μόνη), η συντρέχουσα (η ΕΕ αποφασίζει από κοινού με τα κράτη μέλη) και η συμπληρωματική (η ΕΕ επικουρεί τα κράτη μέλη).

Βάσει αυτών των εξουσιών, οι πολιτικές διαμορφώνονται μέσω εκτελεστικών πράξεων, κανονισμών, οδηγιών, νομοθεσίας ή απλών θεσμικών αποφάσεων χωρίς τυπικό αντίκτυπο στη νομοθεσία. Επιπλέον, υπάρχουν αποφάσεις που λαμβάνονται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα Δικαστήρια, συμβουλευτικά όργανα όπως η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) και η Επιτροπή των Περιφερειών, με διαφορετικές κινητήριες δυνάμεις, επιπτώσεις και συνέπειες — ιδίως για τα άλλα επίπεδα διακυβέρνησης.

Ζητήματα αποκλειστικής αρμοδιότητας της ΕΕ

- τελωνειακή ένωση
- θέσπιση των κανόνων ανταγωνισμού που είναι αναγκαίοι για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς
- διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων στο πλαίσιο της κοινής αλιευτικής πολιτικής
- κοινή εμπορική πολιτική
- σύναψη διεθνών συμφωνιών όταν αυτή γίνεται μέσω νομοθετικής πράξης
- νομισματική πολιτική για τα κράτη μέλη με νόμισμα το ευρώ.

Ζητήματα συντρέχουσας αρμοδιότητας της ΕΕ

- εσωτερική αγορά·
- κοινωνική πολιτική·
- οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή·
- γεωργία και αλιεία, με εξαίρεση τη διατήρηση των θαλάσσιων βιολογικών πόρων·
- περιβάλλον·
- προστασία καταναλωτών·
- μεταφορές
- διευρωπαϊκά δίκτυα·
- ενέργεια·
- χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης·
- κοινά ζητήματα για την ασφάλεια στον τομέα της δημόσιας υγείας·
- έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και διάστημα·
- αναπτυξιακή συνεργασία και ανθρωπιστική βοήθεια.

Ζητήματα συμπληρωματικής και συντονιστικής αρμοδιότητας της ΕΕ

- οικονομικές πολιτικές·
- πολιτικές απασχόλησης·
- κοινωνικές πολιτικές·
- προστασία και βελτίωση της ανθρώπινης υγείας·
- βιομηχανία·
- πολιτισμός·
- τουρισμός·
- παιδεία, επαγγελματική κατάρτιση, νεολαία και αθλητισμός·
- πολιτική προστασία·
- διοικητική συνεργασία.

Με βάση την παρούσα επισκόπηση, μπορείτε να προσαρμόσετε τη δράση σας στην ανάλογη αρμοδιότητα (αποκλειστική, συντρέχουσα ή συμπληρωματική) και να εξετάσετε συμπληρωματικές δράσεις σε εθνικό (ή άλλο) επίπεδο σε περίπτωση συντρέχουσας ή συμπληρωματικής αρμοδιότητας της ΕΕ. Οι προτάσεις για δράσεις που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα ολοκληρωμένο κατάλογο ενωσιακών ζητημάτων ενδέχεται να είναι δυσκολότερο να γίνουν κατ' αρχήν δεκτές από το θεσμικό όργανο της ΕΕ στο οποίο παρουσιάζετε την ιδέα σας.

►► Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων στην ΕΕ, ανατρέξτε στη διεύθυνση: https://commission.europa.eu/about-european-commission/what-european-commission-does/law/areas-eu-action_el.

ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Καταγγελία, συμβουλές, διαβούλευση,
πρωτοβουλία και λοιπά μέσα

Οι δυνατότητες διακρατικής συμμετοχής: πληθώρα επιλογών

Από τότε που η ΕΕ έγινε κάτι περισσότερο από έναν ακόμα διακυβερνητικό φορέα όπου εκπρόσωποι εθνικών κυβερνήσεων συνέρχονται και αποφασίζουν κεκλεισμένων των θυρών, έχουν υποβληθεί προτάσεις για εργαλεία συμμετοχής, έχουν θεσπιστεί πρακτικοί μηχανισμοί και έχουν αναθεωρηθεί οι υφιστάμενοι, ώστε η ενεργός συμμετοχή των πολιτών και η συμμετοχική δημοκρατία σε διακρατικό επίπεδο να αποτελέσουν κάτι περισσότερο από μια ωραία ιδέα: να γίνουν καθημερινή πρακτική.

Έτσι, όταν ενεργοποιείστε ως πολίτης της ΕΕ και υποβάλλετε την ιδέα, το πρόβλημα ή την πρότασή σας σε διακρατικό επίπεδο, αξιολογήστε πρώτα προσεκτικά τα μέσα συμμετοχής που έχετε στη διάθεσή σας. Αυτά είναι τα πιο σημαντικά μέσα μέχρι στιγμής:

Καταγγελία

Αν είστε δυσαρεστημένοι με κάποιο μέτρο που σχετίζεται με την ΕΕ, μπορείτε να υποβάλετε καταγγελία στον Ευρωπαϊό Διαμεσολαβητή, μέσω διαδικτυακού εντύπου που παρέχεται στις 24 επίσημες γλώσσες της Συνθήκης. Σημαντικό: ο διάλογος αυτός είναι ανοιχτός όχι μόνο στους πολίτες της ΕΕ αλλά σε όλους τους κατοίκους της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων επιχειρήσεων, οργανώσεων και άλλων καταχωρημένων στην ΕΕ οργανισμών.

►► <https://www.ombudsman.europa.eu/el/make-a-complaint>

Συμβουλή για ένα πρόβλημα

Αν, ως πολίτης ή επιχείρηση της ΕΕ, αντιμετωπίζετε εμπόδια σε άλλη χώρα επειδή κάποια δημόσια αρχή δεν κάνει ό,τι απαιτεί το ενωσιακό δίκαιο, μπορείτε να απευθυνθείτε στον μηχανισμό επίλυσης προβλημάτων SOLVIT που παρέχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η διαδικτυακή υπηρεσία που παρέχεται σε 25 γλώσσες (οι επίσημες γλώσσες της ΕΕ και τα Νορβηγικά) επεξεργάζεται επίσης προβλήματα με διασυνοριακό στοιχείο τα οποία οφείλονται στην εσφαλμένη εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου από δημόσιες αρχές εντός των κρατών μελών της ΕΕ.

►► <https://ec.europa.eu/solvit/index.el.htm>

Καταναλωτική ισχύς

Αν, για παράδειγμα, αντιμετωπίζετε κάποιο πρόβλημα με τα δικαιώματά σας ως καταναλωτή ή διεκδικείτε αποζημίωση για βλάβη, θα πρέπει να απευθυνθείτε στο Δίκτυο Ευρωπαϊκών Κέντρων Καταναλωτών για την αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν ελαττωματικά προϊόντα ή υπηρεσίες σε οποιαδήποτε από τις 30 χώρες που καλύπτει (ΕΕ/ΕΟΧ — γλώσσες της ΕΕ, νορβηγική και ισλανδική).

►► https://commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint_el

Εκπαίδευση και εργασία

Αν αναζητάτε δουλειά ή ευκαιρίες εκπαίδευσης σε όλη την Ευρώπη, υπάρχει μια υπηρεσία διαθέσιμη σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ + στη νορβηγική και ισλανδική γλώσσα, ονόματι EURES, το δίκτυο ευρωπαϊκών υπηρεσιών απασχόλησης, το οποίο παρέχει εργασία τόσο σε όσους αναζητούν εργασία όσο και στους εργοδότες (και το φθινόπωρο του 2023 φιλοξενούσε 3,9 εκατ. θέσεις εργασίας και ένα εκατομμύριο βιογραφικά).

►► ec.europa.eu/eures

Διαβουλεύσεις

Κατά την κατάρτιση νέας πολιτικής ή νόμου, πολύ συχνά η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολογεί δημόσια διαβούλευση για το εν λόγω ζήτημα. Πρόκειται για εξαιρετική ευκαιρία να ακουστεί η φωνή σας στην επίσημη διαδικασία από το πρώιμο στάδιο. Μπορείτε να εγγραφείτε ώστε να λαμβάνετε ειδοποίηση όταν δρομολογείται διαβούλευση για θέμα που σας ενδιαφέρει.

►► https://commission.europa.eu/law/contribute-law-making_el

Έμμεση δράση

Υπάρχουν αρκετά θεσμικά όργανα της ΕΕ που σχεδιάστηκαν για να βοηθούν τους πολίτες να έχουν λόγο σε επίπεδο ΕΕ. Μεταξύ αυτών το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (και ο/η βουλευτής που σας εκπροσωπεί), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών.

►► **Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:** <https://europarl.europa.eu/at-your-service/el/>

►► **Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή:** eesc.europa.eu/el/our-work

►► **Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών:** cor.europa.eu/el/our-work

Αναφορά

Πρόκειται για ένα από τα θεμελιώδη δικαιώματα των Ευρωπαίων πολιτών: κάθε πολίτης, ενεργώντας ατομικά ή από κοινού με άλλους, μπορεί ανά πάσα στιγμή να ασκήσει το οικείο δικαίωμα υποβολής αναφοράς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο δυνάμει του άρθρου 227 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σημαντικό: το εν λόγω δικαίωμα περιλαμβάνει όλους τους διαμένοντες στην ΕΕ καθώς και οργανώσεις και επιχειρήσεις με έδρα εντός της Ένωσης. Η αναφορά σας μπορεί να αφορά μεμονωμένο αίτημα, καταγγελία ή παρατήρηση σχετικά με την εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ ή έκκληση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο προκειμένου να εγκρίνει θέση σχετικά με συγκεκριμένο ζήτημα.

►► europarl.europa.eu/petitions/el/home

Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών

Δίνει τη δυνατότητα σε ένα εκατομμύριο πολίτες από τουλάχιστον επτά κράτη μέλη της ΕΕ να ζητήσουν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία σε τομείς που εμπíπτουν στην αρμοδιότητά της. Οι διοργανωτές της πρωτοβουλίας πολιτών έχουν στη διάθεσή τους ένα έτος για να συγκεντρώσουν την αναγκαία στήριξη. Οι υπογραφές πρέπει να πιστοποιηθούν

από τις αρμόδιες αρχές κάθε κράτους μέλους και μπορούν να συγκεντρωθούν διαδικτυακά. Στη συνέχεια, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καλεί τους διοργανωτές επιτυχημένων πρωτοβουλιών σε συνάντηση, και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τους καλεί σε δημόσια ακρόαση. Η Επιτροπή έχει στη διάθεσή της έξι μήνες για να εξετάσει την πρωτοβουλία και να αποφασίσει τις περαιτέρω ενέργειές της.

► citizens-initiative.europa.eu/el

Όταν εξετάζετε κάποιο εργαλείο δράσης, προσπαθήστε επίσης να αξιολογήσετε το είδος της δράσης που προτίθεστε να αναλάβετε: θέλετε να εισαγάγετε κάτι νέο στο θεματολόγιο της ΕΕ; Ή, αντιθέτως, να σταματήσετε κάτι; Μπορεί να θέλετε να βελτιώσετε μια υφιστάμενη διαδικασία. Εναλλακτικά, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε ένα από τα μέσα ως εργαλείο διαπραγμάτευσης που θα συμπληρώνει άλλες μορφές δράσης στις οποίες συμμετέχετε. Όπως βλέπετε, υπάρχουν πολλοί τρόποι να γίνετε ενεργός πολίτης της ΕΕ, και στην ενότητα που ακολουθεί θα διαβάσετε περισσότερα σχετικά με το ισχυρότερο διαθέσιμο εργαλείο: την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών.

ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑΣ ΠΟΛΙΤΩΝ

Πώς να χρησιμοποιήσετε την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών: ένα πρώτο βήμα προς τη διακρατική άμεση δημοκρατία

Έχει χαρακτηριστεί «η μεγαλύτερη καινοτομία της διακρατικής δημοκρατίας» από τότε που θεσπίστηκαν άμεσες εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, πριν από περισσότερα από 40 έτη: πρόκειται για την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών. Εμείς, οι πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουμε πλέον το ίδιο δικαίωμα με μια πλειοψηφία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και με τα κράτη μέλη: να καθορίζουμε το πολιτικό θεματολόγιο για ολόκληρη την ήπειρο. Ένα μέσο που χρησιμοποιήθηκε επιμελώς: από τη δρομολόγησή του, το 2012, έχουν υποβληθεί περισσότερες από 100 Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών (ΕΠΠ).

Αυτά είναι τα βασικά στοιχεία σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (ΕΠΠ):

- Για να πραγματοποιηθεί πολιτική εξέταση μιας ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, πρέπει να έχει την υποστήριξη τουλάχιστον ενός εκατομμυρίου πολιτών της ΕΕ εντός ενός έτους από την έναρξη της συλλογής δηλώσεων υποστήριξης, από τουλάχιστον επτά από τα 27 κράτη μέλη. Απαιτείται ελάχιστος αριθμός υπογραφών για καθένα από αυτά τα επτά κράτη μέλη.
- Είναι δυνατή η υποβολή ΕΠΠ σε κάθε τομέα νομοθετικής αρμοδιότητας της Επιτροπής, για παράδειγμα στους τομείς του περιβάλλοντος, της γεωργίας, των μεταφορών, της δημόσιας υγείας ή του διεθνούς εμπορίου.
- Για να δρομολογηθεί μια πρωτοβουλία πολιτών, πρέπει οι πολίτες να συγκροτήσουν «ομάδα διοργανωτών» αποτελούμενη από τουλάχιστον επτά πολίτες της ΕΕ που διαμένουν σε τουλάχιστον επτά διαφορετικά κράτη μέλη. Τα μέλη της ομάδας πρέπει να είναι πολίτες της ΕΕ.
- Μια πρωτοβουλία μπορεί να υποστηριχθεί από όλους τους πολίτες της ΕΕ που έχουν δικαίωμα ψήφου βάσει ηλικίας στις ευρωεκλογές (16 ετών στην Εσθονία, την Αυστρία, τη Μάλτα, το Βέλγιο και τη Γερμανία, 17 ετών στην Ελλάδα και 18 ετών σε όλα τα άλλα κράτη μέλη). Για να στηρίξουν μια πρωτοβουλία, οι πολίτες πρέπει να συμπληρώσουν ειδικό έντυπο δήλωσης υποστήριξης που παρέχεται από τους οργανωτές, εντύπως ή διαδικτυακά.
- Εντός ενός μηνός από την παραλαβή επιτυχημένης ΕΠΠ, η Επιτροπή συναντάται με τους διοργανωτές, οι οποίοι στη συνέχεια μπορούν να παρουσιάσουν την πρωτοβουλία τους σε δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η Επιτροπή θα εκδώσει επίσημη απάντηση εντός έξι μηνών. Εάν η Επιτροπή αποφασίσει να καταθέσει νομοθετική πρόταση, ξεκινά η συνήθης νομοθετική διαδικασία.

Παρότι το επίσημο δικαίωμα δρομολόγησης πανευρωπαϊκής νομοθεσίας παραμένει αποκλειστικό προνόμιο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών αποτελεί μέσο κατάρτισης θεματολογίου. Ανοίγει επίσης τον δρόμο για το μέλλον της συμμετοχικής πολιτικής: είναι πιο άμεση, πιο διακρατική και πιο ψηφιακή από οτιδήποτε άλλο στην ΕΕ και έχει εμπνεύσει πολλά κράτη μέλη να θεσπίσουν παρόμοια μέσα κατάρτισης θεματολογίου στο εσωτερικό τους.

Συνεπώς, η ΕΠΠ δεν είναι απλώς ένα ακόμα δικαίωμα υποβολής αναφοράς, αλλά μοιάζει περισσότερο με δικαίωμα καθημερινής ενεργοποίησης των πολιτών σχετικά με τα επόμενα ζητήματα που θα συμπεριληφθούν στο θεματολόγιο των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Από το 2012, υποβλήθηκαν περισσότερες από 100 ΕΠΠ στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία αρνήθηκε να καταχωρίσει 26 εξ αυτών επειδή —κατά την άποψή της— δεν πληρούσαν όλες τις τυπικές απαιτήσεις. Σε αρκετές περιπτώσεις —για παράδειγμα, στις Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών για την αναστολή της συμφωνίας της Διατλαντικής εταιρικής σχέσης εμπορίου και επενδύσεων (TTIP) και την πρωτοβουλία Minority SafePack— το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο υποχρέωσε αργότερα την Επιτροπή να καταχωρίσει την πρωτοβουλία.

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών βασίζεται σε νομικό πλαίσιο που περιλαμβάνει τις Συνθήκες της ΕΕ, δευτερογενές ευρωπαϊκό δίκαιο και εθνικές νομοθεσίες. Ενώ οι διάφορες εθνικές διατάξεις ρυθμίζουν την πιστοποίηση των συστημάτων διαδικτυακής συγκέντρωσης υπογραφών και την επαλήθευση των δηλώσεων υποστήριξης, τα σημαντικότερα ευρωπαϊκά νομικά έγγραφα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- **Θέσπιση:** Τίτλος II (άρθρο 11 παρ. 4) της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), Διατάξεις περί δημοκρατικών αρχών· Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΕΕ C 83 της 30.3.2010, σ. 389)
- **Κανονισμός:** Κανονισμός (ΕΕ) 2019/788 σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών με παραρτήματα (Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ΕΕ L 130 της 17.5.2019, σ. 55)
- **Εφαρμογή:** Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο: άρθρα 222 και 230 του Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [https://europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2020-02-03-TOC_EL.html].

Σημαντική σημείωση: σύμφωνα με τον κανονισμό σχετικά με την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών (κεφάλαιο V, άρθρο 25) πρέπει να διενεργείται επίσημη επανεξέταση της εφαρμογής της ΕΠΠ ανά τετραετία.

►► **Συνολικό κανονιστικό πλαίσιο για την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών:** https://europa.eu/citizens-initiative/how-it-works/regulatory-framework_el

►► **Επαλήθευση και πιστοποίηση Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών από τα κράτη μέλη:** https://europa.eu/citizens-initiative/authorities-verification-and-certification-statements-support_el

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών: πολλοί τρόποι δράσης

Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία πολιτών ενίοτε συγκρίνεται με έναν ελβετικό σουγιά: ένα έξυπνα σχεδιασμένο, ευπροσάρμοστο πολυλειτουργικό εργαλείο. Καθώς η ΕΠΠ είναι διαθέσιμη σε σχεδόν 450 εκατομμύρια πολίτες της ΕΕ σε 27 κράτη μέλη (και σε όλον τον κόσμο, αν είστε πολίτης της ΕΕ που κατοικείτε εκτός ΕΕ), εξετάζει τον τρόπο με τον οποίο γίνεται αντιληπτή η δημοκρατία και τον τρόπο που εφαρμόζεται σε διακρατικό επίπεδο.

Με βάση τις εμπειρίες από τις πρώτες 100 πρωτοβουλίες που υποβλήθηκαν μεταξύ 2012 και 2019, μια επικαιροποιημένη και περισσότερο προσβάσιμη έκδοση της ΕΠΠ τέθηκε σε ισχύ το 2020. Το ένα τέταρτο των πρωτοβουλιών απορρίφθηκαν λόγω της αυστηρής ερμηνείας και εφαρμογής του κανονισμού από την Επιτροπή. Ωστόσο, σύμφωνα με τους νέους κανόνες, οι διοργανωτές και η Επιτροπή έχουν περισσότερο χρόνο για εξεύρεση λύσης, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας καταχώρισης μόνο των αποδεκτών τμημάτων μιας πρωτοβουλίας. Διατίθεται επίσης περισσότερος χρόνος για την προετοιμασία της συγκέντρωσης υπογραφών, καθώς και για άλλα στάδια της διαδικασίας.

Στη διαδικασία της ΕΠΠ υπάρχουν τρία διαφορετικά είδη ρόλων: ο διοργανωτής, ο υποστηρικτής και ο παρατηρητής.

Ως διοργανωτές, βρίσκεστε στην καρδιά της διαδικασίας, καθώς είστε υπεύθυνοι για όλα τα βασικά βήματα που προβλέπονται στον κανονισμό για την Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών. Είστε επίσης οι υπεύθυνοι εκπρόσωποι ενώπιον των θεσμικών οργάνων, των υποστηρικτών σας και ολόκληρης της Ευρώπης. Για τον λόγο αυτό, χρειάζεστε πολύ μεγάλη προσοχή, υπομονή, αφοσίωση και εντατική εργασία επικοινωνίας, ενώ απαιτούνται επίσης δημόσιες σχέσεις.

Ως υποστηρικτές μιας ΕΠΠ, καλείστε να υποστηρίξετε έναν ευρωπαϊκό σκοπό από κοινού με τουλάχιστον ένα εκατομμύριο πολίτες σε τουλάχιστον επτά κράτη μέλη. Ο κύριος ρόλος σας είναι να προσυπογράψετε μια ΕΠΠ, το οποίο σημαίνει πως συμπληρώνετε «δήλωση υποστήριξης» εντύπως ή ηλεκτρονικώς. Βεβαιωθείτε

πως προσυπογράψετε μια επίσημα καταχωρισμένη πρωτοβουλία.

Τέλος, ως παρατηρητές μπορείτε να είστε περιέργοι σχετικά με το τι είναι η ΕΠΠ, να επιθυμείτε να την κατανοήσετε και ενδεχομένως να είστε σε θέση να παρέχετε ενδιαφέρουσες πληροφορίες και παρατηρήσεις στους διοργανωτές, στα ΜΜΕ, στους ερευνητές και στην ΕΕ.

Ως ομάδα διοργανωτών, υποστηρικτών ή παρατηρητών, πρέπει να εξετάσετε διάφορες πτυχές προτού ξεκινήσετε, υπογράψετε ή σχολιάσετε. Το κύριο ερώτημα είναι: τι επιδιώκει μια συγκεκριμένη ΕΠΠ; Ποιος είναι ο στόχος σας; Θέλετε να προτείνετε κάτι νέο στην Ευρώπη; Ή να καταργήσετε μια πολιτική της ΕΕ; Ωστόσο, πολλά πράγματα δεν είναι άσπρα ή μαύρα, καλά ή κακά: απλώς μπορεί να χρειάζονται προσαρμογή. Συνεπώς, θα μπορούσε να σας ενδιαφέρει επίσης να αλλάξετε μέρη μιας νομοθεσίας της ΕΕ. Ίσως επιθυμείτε να χρησιμοποιήσετε την ΕΠΠ σας ως διαπραγματευτικό μέσο για την υποστήριξη μιας ήδη τρέχουσας νομοθετικής διαδικασίας. Ή μήπως θεωρείτε ότι η επικείμενη εκστρατεία σας υπέρ κάποιας ΕΠΠ δρα καταλυτικά για τη δημιουργία ευρέος διακρατικού δικτύου ή συμμαχίας; Ίσως, εν τέλει, εκείνο που πρωτίστως σας ενδιαφέρει είναι η προβολή του ζητήματος ή της οργάνωσής σας χρησιμοποιώντας την ΕΠΠ ως μέσο προβολής; Από εσάς εξαρτάται!

Υπάρχουν πολλοί τρόποι να αναλάβετε δράση στο πλαίσιο μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών (ΕΠΠ), την οποία μπορείτε να χρησιμοποιήσετε με τους ακόλουθους τρόπους:

- Σαν **επιταχυντή** έτσι ώστε η ΕΕ να κάνει κάτι νέο. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να έχετε υπομονή, καθώς θα χρειαστεί πολύς χρόνος μέχρι την τελική επιτυχία της ΕΠΠ. Καταρχάς, πρέπει να βρείτε μια κατάλληλη και λειτουργική νομική βάση, και να θεωρείτε τη δημόσια συζήτηση για την πρότασή σας ως την κύρια επιβράβευση των προσπαθειών σας.
- Σαν **τροχοπέδη** για να σταματήσετε κάποια ενέργεια της ΕΕ. Στην περίπτωση αυτή, ο σωστός συγχρονισμός είναι ζωτικής σημασίας, καθώς πρέπει να βρείτε τη σωστή στιγμή για να θέσετε το ζήτημα προκειμένου να έχετε τη μέγιστη δυνατή απήχηση και υποστήριξη, το οποίο σημαίνει πως πρέπει να συγκεντρώσετε γρήγορα τις υπογραφές.
- Σαν **βαλβίδα ρύθμισης** με στόχο τη βελτίωση της ισχύουσας νομοθεσίας της ΕΕ. Εάν επιθυμείτε να διορθώσετε συγκεκριμένο πρόβλημα μέσω της αλλαγής συγκεκριμένων νομοθεσιών, η απλότητα είναι καθοριστική. Οι ΕΠΠ εν είδει βαλβίδας ρύθμισης τείνουν να είναι υπερβολικά πολύπλοκες και δύσκολο να προβληθούν αποτελεσματικά, γι' αυτό φροντίστε να μην απομακρύνετε από τον κεντρικό στόχο σας.

-
-
-
-
- Σαν **διαπραγματευτικό μέσο**, που δρα συμπληρωματικά στην προσπάθειά σας να επηρεάσετε την ευρωπαϊκή χάραξη πολιτικής. Ωστόσο, προτού ξεκινήσετε μια ΕΠΠ, αξιοποιήστε την επιρροή και την πολιτική ισχύ σας ανεξάρτητα από την πρωτοβουλία και ελέγξτε τα δυνητικά πρόσθετα οφέλη της. Να είστε σαφείς σχετικά με τον στόχο σας απέναντι στους υποστηρικτές σας, και να έχετε υπόψη σας τη δυνατότητα απόσυρσης μιας ΕΠΠ και τη χρήση της την κατάλληλη στιγμή.
 - Σαν **καταλύτη** για τη σύμπληξη ευρύτερων συμμαχιών και δικτύων σε όλη την Ευρώπη. Αυτή είναι εξαιρετικά ταιριαστή επιλογή, αν θεωρείτε την πρωτοβουλία σας μέρος μιας πιο μακροπρόθεσμης στρατηγικής που θα ενώσει πολίτες από όλη την Ευρώπη και/ή θα προετοιμάσει μια ευρωπαϊκή προεκλογική εκστρατεία.
 - Σαν **μέσο προβολής** έτσι ώστε εσείς και/ή η ομάδα σας να γίνετε γνωστότεροι στη δημόσια σφαίρα. Εν προκειμένω, πρέπει καταρχάς να εντοπίσετε ένα κατάλληλο και εύκολο στην επικοινωνία ουσιαστικό ζήτημα για την ΕΠΠ σας. Πρέπει επίσης να είστε όσο το δυνατόν ξεκάθαροι ως προς τους στόχους σας, προκειμένου να μην απογοητεύσετε δυνητικούς υποστηρικτές.

Μια τελευταία παρατήρηση: η ΕΠΠ προσφέρει πολλές δυνατότητες, αλλά σε τελική ανάλυση όλα εξαρτώνται από τη δική σας κατανόηση και ικανότητα αξιολόγησης των δυνατοτήτων και των περιορισμών της. Εφόσον συνειδητοποιήσετε τις πολυλειτουργικές δυνατότητες αυτής της νέας διακρατικής και συμμετοχικής διαδικασίας, θα είστε σε θέση να αναπτύξετε ρεαλιστικές προσδοκίες και συνεπώς μια ρεαλιστική προσέγγιση της στρατηγικής και των επιλογών σας.

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών: ο καθορισμός του θεματολογίου της ΕΕ σε δέκα βήματα

Σκέφτεστε να ξεκινήσετε δική σας ΕΠΠ; Θα χρειαστείτε τουλάχιστον τρία έτη, μπορεί και περισσότερα (και πολλούς πόρους) για να τα καταφέρετε. Αν όμως κινηθείτε έξυπνα και προσεκτικά, θα αποκομίσετε νέες γνώσεις και πολλά νέα διδάγματα από τη διαδικασία — και (ελπίζουμε ότι) θα σας επιτρέψει να κάνετε τη διαφορά για την Ευρώπη. Αυτά είναι τα δέκα βασικά βήματα της διαδικασίας ΕΠΠ:

Βήμα 1: Ιδέα

Έχετε μια ιδέα, ένα έργο ή έναν προβληματισμό που μπορεί να μετουσιωθεί σε χάραξη ευρωπαϊκής πολιτικής. Καταρχάς βεβαιωθείτε ότι δεν υφίστανται άλλα, ενδεχομένων απλούστερα και πιο προσβάσιμα μέσα για να ακουστεί η φωνή σας για το εν λόγω ζήτημα. Εάν επιλέξετε την ΕΠΠ, προχωρήστε στο βήμα 2.

Βήμα 2: Γνώση

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών είναι μια διαδικασία με πολλές νομικές και πολιτικές πτυχές. Μάθετε τα πάντα για τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της διαδικασίας όσον αφορά την προώθηση της μελλοντικής σας πρωτοβουλίας. Επικοινωνήστε με το Φόρουμ της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών και λάβετε στήριξη σε αυτό το πρώιμο στάδιο (για λεπτομέρειες, βλ. ενότητα Στήριξη). Στη συνέχεια προσπαθήστε να αξιολογήσετε την προσπάθεια. Αν πιστεύετε πως αξίζει, προχωρήστε στο βήμα 3.

Βήμα 3: Στόχοι

Άλλο ένα σημαντικό βήμα πριν προχωρήσετε στην επίσημη διαδικασία: τι θέλετε να επιτύχετε με την πρωτοβουλία σας και τι ελπίζετε υπό ρεαλιστικές συνθήκες να επιτύχετε; Καθορίστε τον στόχο, το εύρος και τη συγκεκριμένη λειτουργία της πρωτοβουλίας σας. Φροντίστε να είναι όσο το δυνατόν πιο απλά, για όλους. Στο εν λόγω βήμα, είναι εύλογο να εξετάσετε διεξοδικότερα τα διδάγματα που αποκόμισαν προηγούμενοι διοργανωτές ΕΠΠ.

Βήμα 4: Σχεδιασμός

Η διατύπωση και η εξήγηση της αρχικής σας πρότασης πρέπει να είναι κατανοητή σε πολλές διαφορετικές γλώσσες και ακόμα περισσότερες πολιτικές νοοτροπίες στην Ευρώπη. Τώρα είναι επίσης η ώρα να εξοικειωθείτε με το επίσημο σύστημα διαδικτυακής συγκέντρωσης υπογραφών, το οποίο η ΕΕ παρέχει δωρεάν, και να χρησιμοποιήσετε κάθε διαθέσιμη υποστήριξη.

Βήμα 5: Καταχώριση

Πρόκειται για το πρώτο επίσημο εμπόδιο που αντιμετωπίζουν πολλές «ομάδες διοργανωτών»,

διότι πρέπει να πληροίτε συγκεκριμένα κριτήρια για να καταχωριστείτε. Το σημαντικότερο είναι η πρωτοβουλία που προτείνεται να μην βρίσκεται καταφανώς εκτός του πλαισίου των αρμοδιοτήτων της Επιτροπής. Και πάλι, στο βήμα αυτό μπορεί να σας συνδράμει το Φόρουμ της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών. Στη συνέχεια, πρέπει να υποβάλετε την ΕΠΠ σας στον επίσημο δικτυακό τόπο, παραθέτοντας τον τίτλο και τους στόχους της πρότασής σας. Η Επιτροπή θα καταχωρίσει (ή θα απορρίψει) την ΕΠΠ σας εντός 2-4 μηνών, ανάλογα με τις ανάγκες τροποποίησης και επικαιροποίησης της πρότασής σας. Μετά την καταχώριση, η Επιτροπή θα μεταφράσει τον τίτλο και τον στόχο της πρότασής σας στις 24 επίσημες γλώσσες.

Βήμα 6: Συγκέντρωση υπογραφών

Έφτασε πλέον η καλύτερη αλλά και δυσκολότερη στιγμή: πρέπει να πείσετε πάνω από ένα εκατομμύριο Ευρωπαίους σε τουλάχιστον επτά διαφορετικές χώρες και μέσα σε λιγότερο από ένα έτος. Η προετοιμασία της εν λόγω προσπάθειας πρέπει να ξεκινήσει πολύ καιρό νωρίτερα, μέσω της δημιουργίας ενός πανευρωπαϊκού δικτύου υποστηρικτών εταίρων σε όλη την Ευρώπη. Μετά την επίσημη καταχώριση, πρέπει να ξεκινήσετε την πραγματική συγκέντρωση υπογραφών εντός έξι μηνών. Απλώς πρέπει να ενημερώσετε την Επιτροπή 10 εργάσιμες ημέρες πριν από την ημερομηνία έναρξης που έχετε επιλέξει, ώστε να είναι δυνατή η δημοσίευση της έναρξης και της λήξης της ετήσιας φάσης συγκέντρωσης υπογραφών. Λάβετε υπόψη σας ότι θα πρέπει να χρησιμοποιήσετε χωριστά έντυπα υποστήριξης ανάλογα με τις εθνικότητες των υπογραφόντων. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι υπογράφωντες κάθε έντυπου πρέπει να είναι υπήκοοι της ίδιας χώρας της ΕΕ.

Βήμα 7: Διάλογος

Χωρίς επικοινωνία δεν θα έχετε υποστηρικτές. Ο διάλογος με όλους τους δυνητικούς ομοϊδεάτες —ακόμα και με τους σκεπτικιστές— θα είναι καθοριστικής σημασίας για τη μακροχρόνια επιτυχία της πρωτοβουλίας σας. Γι' αυτό, συμπληρώστε τις δραστηριότητες συγκέντρωσης υπογραφών μέσω προβολής στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στα ΜΜΕ και σε δημόσιες εκδηλώσεις. Και για το εν λόγω βήμα, είναι ιδιαίτερος χρήσιμο να αξιοποιήσετε τα διδάγματα από προηγούμενες ΕΠΠ. Οι άνθρωποι που εργάστηκαν σε αυτές έχουν μεγάλη εμπειρία και γνώσεις τα οποία μπορούν να μοιραστούν μαζί σας.

Βήμα 8: Όρια

Πλήθος απαιτήσεων και εμποδίων πρέπει να αντιμετωπιστούν πριν από την τελική υποβολή της πρωτοβουλίας σας με όλες τις αναγκαίες πιστοποιήσεις στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Αρχικά, πρέπει να υποβάλετε τις δηλώσεις υποστήριξης που συγκεντρώθηκαν στις διάφορες εθνικές αρχές εντός τριών μηνών από το τέλος της φάσης συγκέντρωσης υπογραφών. Αυτές οι αρχές έχουν το πολύ τρεις μήνες στη διάθεσή τους για να επαληθεύσουν και να πιστοποιήσουν τις υπογραφές. Στη συνέχεια, εσείς, ως «ομάδα διοργανωτών», έχετε άλλους τρεις μήνες για να προετοιμαστείτε και να υποβάλετε τελικά τις πιστοποιήσεις στην Επιτροπή. Γι' αυτές τις απαιτητικές διαδικασίες χρειάζεται μια στιβαρή και καλά προετοιμασμένη ομάδα διαχείρισης της πρωτοβουλίας σας. Επιπρόσθια λάθη θα οδηγήσουν σε υψηλό πρόσθετο κόστος, καθυστερήσεις και απογοήτευση.

Βήμα 9: Επικοινωνία

Η υποβολή της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας σας Πολιτών είναι μόλις η αρχή ενός ακόμα σημαντικού κεφαλαίου: της επικοινωνίας για ένα επίσημο θέμα της ΕΕ, το οποίο θα σας θέσει στην κεντρική πολιτική σκηνή. Όταν η πρωτοβουλία σας αναγνωριστεί ως επιτυχημένη, νέες πόρτες θα ανοίξουν για σας: επίσημες συνομιλίες με την Επιτροπή και δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Εντός ενός μηνός από την υποβολή της επιτυχούς ΕΠΠ, θα κληθείτε σε επίσημη συνάντηση με την Επιτροπή για να συζητήσετε την πρότασή σας και, τους επόμενους μήνες, θα κληθείτε να μιλήσετε σε δημόσια ακρόαση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Θα ενημερωθούν επίσης άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, όπως η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και όλα τα εθνικά κοινοβούλια όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Αυτή θα είναι η μεγάλη σας ευκαιρία να πείσετε ακόμα περισσότερους ανθρώπους — και ενδεχομένως τους σωστούς ανθρώπους!

Βήμα 10: Συμπεράσματα

Το τέλος μιας εξαντλητικής δοκιμασίας, αλλά αν όλα πάνε καλά, και μιας διαδικασίας χειραφέτησης. Μην ξεχάσετε τις γραφειοκρατικές εργασίες, την τεκμηρίωση και την αξιολόγηση προκειμένου να διδαχθείτε (και να μοιραστείτε) τα συμπεράσματα που αντλήσατε. Με την ένταξή σας στη δεύτερη γενιά Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών (ξεκινώντας από το 2020) είστε έτοιμοι να γράψετε ιστορία.

►► *Η νομοθετική διαδικασία και το χρονοδιάγραμμα βήμα προς βήμα: https://europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_el*

Η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών: ή – πώς να επηρεάσετε τα πράγματα

Κίνημα για την προστασία της ανθρώπινης ζωής: Ένας από εμάς

Η πρωτοβουλία «Ένας από εμάς» ήταν μία από τις πρώτες Ευρωπαϊκές Πρωτοβουλίες Πολιτών που κατάφεραν να συγκεντρώσουν περισσότερες από ένα εκατομμύριο υπογραφές. Η πρωτοβουλία αφορούσε την αξιοπρέπεια, το δικαίωμα στη ζωή και την ακεραιότητα του κάθε ανθρώπου από τη σύλληψη. Βασικός στόχος της ήταν να τερματιστεί η ενωσιακή χρηματοδότηση δραστηριοτήτων που συνδέονταν με ανθρώπινα έμβρυα, κυρίως στους τομείς της έρευνας, της δημόσιας υγείας και της αναπτυξιακής βοήθειας. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αποφάσισε να μην προβεί σε νομοθετική αναθεώρηση διότι έκρινε κατάλληλο το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο. Οι διοργανωτές προσέφυγαν κατά της εν λόγω απόφασης στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο – αλλά έχασαν.

►► Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:
oneofus.eu

►► Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000005_el

Προστατέψτε τα ζώα: «Stop Vivisection» («Σταματήστε τη ζωοτομία»)

Στόχος της πρωτοβουλίας «Stop Vivisection» («Σταματήστε τη ζωοτομία») είναι η σταδιακή κατάργηση των πειραμάτων σε ζώα. Η εκστρατεία έτυχε στήριξης από μια πανευρωπαϊκή συμμαχία αποτελούμενη από περισσότερες από 250 ομάδες προστασίας ζώων, επιστημονικούς οργανισμούς και εταιρείες που πωλούν προϊόντα τα οποία παρασκευάζονται «χωρίς βάνουση μεταχείριση ζώων» — και κατάφερε να συγκεντρώσει την υποστήριξη περισσότερων από 1,17 εκατομμυρίων πολιτών της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συμμερίστηκε την άποψη των διοργανωτών της πρωτοβουλίας ότι οι δοκιμές σε ζώα θα πρέπει να καταργηθούν σταδιακά, ωστόσο δεν αποδέχτηκε την άποψη ότι επιστημονικές αρχές ακυρώνουν το «ζωικό πρότυπο».

►► Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:
stopvivisection.eu

►► Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000007_el

Απαγόρευση φυτοφαρμάκων: Η απαγόρευση της γλυφοσάτης

Η ΕΠΠ «Η απαγόρευση της γλυφοσάτης» δρομολογήθηκε τον Ιανουάριο του 2017 και είχε τρεις στόχους: την απαγόρευση της γλυφοσάτης, την αναθεώρηση της διαδικασίας έγκρισης φυτοφαρμάκων και τον καθορισμό υποχρεωτικών στόχων για τη μείωση της χρήσης φυτοφαρμάκων σε επίπεδο ΕΕ. Βασικός στόχος της πρωτοβουλίας ήταν η επίτευξη ενός μέλλοντος χωρίς φυτοφάρμακα. Οι διοργανωτές έφτασαν το κατώτατο όριο του ενός εκατομμυρίου υπογραφών σε λιγότερο από έξι μήνες! Μπορεί μεν η Επιτροπή να αποφάσισε να μην απαγορεύσει τη γλυφοσάτη, ωστόσο δεσμεύτηκε να υποβάλει νομοθετική πρόταση για αύξηση της διαφάνειας κατά την αξιολόγηση φυτοφαρμάκων και για βελτίωση της ποιότητας και της ανεξαρτησίας των επιστημονικών μελετών που αποτελούν τη βάση των αξιολογήσεων από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων. Η Επιτροπή δεσμεύτηκε επίσης να προβεί σε αναθεώρηση της οδηγίας για την ορθολογική χρήση των γεωργικών φαρμάκων.

►► Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας: stopglyphosate.org/

►► Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000002_el

Δικαίωμα στο νερό: Ένα ανθρώπινο δικαίωμα

Η πρωτοβουλία, που δρομολογήθηκε από συνδικαλιστικές οργανώσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη, ήταν από τις πρώτες που καταχωρίστηκαν, στις 10 Μαΐου 2012. Στόχος ήταν να κληθεί η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νομοθεσία για την εφαρμογή του ανθρώπινου δικαιώματος στο νερό και την αποχέτευση, όπως αναγνωρίζεται από τα Ηνωμένα Έθνη, καθώς και για την παροχή τους ως βασικών δημόσιων υπηρεσιών σε όλους. Κύριος στόχος της εκστρατείας ήταν να υποχρεώσει τις εθνικές κυβερνήσεις, βάσει της ενωσιακής νομοθεσίας, να διασφαλίζουν και να παρέχουν σε όλους τους πολίτες επαρκές καθαρό πόσιμο νερό και αποχέτευση. Η Επιτροπή αποφάσισε να αναλάβει δράση σε διάφορους τομείς που σχετίζονται με την πρωτοβουλία (αύξηση της διαφάνειας, τόνωση της καινοτομίας κ.λπ.) και υπέβαλε νομοθετική πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας για το πόσιμο νερό, συμπεριλαμβανομένης της υποχρέωσης των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πρόσβαση των πλέον ευάλωτων ομάδων στο νερό.

►► Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας: right2water.eu

►► Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ: https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000003_el

Προστασία των μειονοτήτων **Minority SafePack: Προστασία της πολυμορφίας στην Ευρώπη**

Όπως υποδηλώνει το όνομα της παρούσας πρωτοβουλίας, η ΕΠΠ «Minority SafePack» πρότεινε ένα πλήρες πακέτο μέτρων στην Επιτροπή, το οποίο περιλαμβάνει πτυχές όπως η προώθηση σπανιότερων γλωσσών, η προστασία των εθνικών μειονοτήτων και ερευνητικά προγράμματα σχετικά με τα οφέλη της γλωσσικής και πολιτιστικής πολυμορφίας στην ΕΕ. Δρομολογήθηκε αρχικά το 2013, η Επιτροπή απέρριψε την καταχώρισή της, απόφαση η οποία ακυρώθηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο τέσσερα έτη αργότερα. Έως την άνοιξη του 2020, η εν λόγω ΕΠΠ συγκέντρωσε περισσότερες από ένα εκατομμύριο υπογραφές. Στην απάντησή της, η Επιτροπή θεώρησε ότι η πλήρης εφαρμογή της νομοθεσίας και των πολιτικών που εφαρμόζονται ήδη παρείχε ένα ισχυρό οπλοστάσιο για την υποστήριξη των στόχων της πρωτοβουλίας και, ως εκ τούτου, δεν πρότεινε καμία νομική πράξη.

►► **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:**
minority-safe-pack.eu

►► **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000004_e

Τροχοπέδη στον εξτρεμισμό: Υποστήριξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην ΕΕ

Με την παρούσα πρωτοβουλία, η οποία καταχωρίστηκε το καλοκαίρι του 2017, καλείται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προτείνει νέα οδηγία για την καταπολέμηση του εξτρεμισμού, η οποία θα περιλαμβάνει έναν ουδέτερο ορισμό του εξτρεμισμού, ανεξάρτητα από το κίνητρό του, και θα καλύπτει όλες τις «πράξεις που ως στόχο έχουν να καταστρέψουν τα θεμελιώδη δικαιώματα», και επίσης θα απαγορεύει την παρουσία εξτρεμιστών σε σχολεία και άλλα δημόσια ιδρύματα. Μια ευρωπαϊκή οδηγία στον συγκεκριμένο τομέα θα πρέπει επίσης να διευκολύνει αξιώσεις αποζημίωσης, στο πλαίσιο του ισχύοντος νόμου για την καταπολέμηση των διακρίσεων, με στόχο την αποτελεσματική προστασία των γυναικών, των παιδιών και των εργαζομένων. Κατόπιν ενός έτους συγκέντρωσης υπογραφών, οι οργανωτές ανακοίνωσαν ότι είχαν συγκεντρώσει περισσότερες από ένα εκατομμύριο δηλώσεις υποστήριξης. Κατά τον χρόνο σύνταξης του παρόντος εγγράφου, η εν λόγω ΕΠΠ βρίσκεται σε διαδικασία επαλήθευσης των δηλώσεων υποστήριξης.

►► **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:**
stop-extremism.eu

►► **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2017/000007_e

Τέλος στα κλουβιά! Επιδιώκοντας την καλύτερη μεταχείριση των ζώων

Η εν λόγω ΕΠΠ κάλεσε την Επιτροπή να επιβάλει σαφή νομοθεσία κατά των κλουβιών στην ΕΕ, έτσι ώστε να δοθεί προτεραιότητα στην πιο ανθρωπίνη μεταχείριση των εκτρεφόμενων ζώων. Συγκεκριμένα, οι διοργανωτές εξέφρασαν την ελπίδα να απαγορευτεί η χρήση κλουβιών για όλα τα πουλερικά, μεμονωμένων χοιροστασίων και βουστασίων κ.λπ., με μέλημα τα ζώα να έχουν ελευθερία κινήσεων και μπορούν να παραμένουν το ένα κοντά στο άλλο στα σμήνη ή τα κοπάδια τους. Η ΕΠΠ «Τέλος στα Κλουβιά» υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2020. Η Επιτροπή απάντησε στις 30 Ιουνίου 2021, αναλαμβάνοντας τη δέσμευση να υποβάλει νομοθετική πρόταση έως το τέλος του 2023 για τη σταδιακή κατάργηση και, τέλος, την απαγόρευση της χρήσης κλουβιών για όλα τα είδη και τις κατηγορίες ζώων που αναφέρονται στην πρωτοβουλία.

►► **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:**
endthecage.eu

►► **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2018/000004_e1

Πολιτική συνοχής για την ισότητα των περιφερειών και τη διατήρηση των ιδιαίτερων πολιτιστικών χαρακτηριστικών τους

Οι διοργανωτές αυτής της πρωτοβουλίας ζητούν να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στις περιφέρειες με εθνικά, εθνοτικά, πολιτιστικά, θρησκευτικά ή γλωσσικά χαρακτηριστικά διαφορετικά από των γειτονικών περιφερειών στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής.

Η καταχώριση της πρωτοβουλίας αυτής απορρίφθηκε αρχικά από την Επιτροπή το 2013, απόφαση που ακυρώθηκε από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο έξι χρόνια αργότερα. Οι διοργανωτές ανέφεραν τη στήριξη 1 414 175 πολιτών στο τέλος της περιόδου συγκέντρωσης τον Μάιο του 2021 (η προθεσμία αναβλήθηκε λόγω της πανδημίας COVID-19). Εκκρεμεί η επαλήθευση των δηλώσεων υποστήριξης.

►► **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:**
www.nationalregions.eu

►► **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2019/000007_e1

Σώστε τις μέλισσες και τους αγρότες! Ας οδεύσουμε προς μια γεωργία φιλική προς τις μέλισσες για ένα υγιές περιβάλλον

Η πρωτοβουλία αυτή, η οποία καταχωρίστηκε τον Σεπτέμβριο του 2019, επιδιώκει την περιβαλλοντική και κοινωνικοοικονομική βιωσιμότητα της ευρωπαϊκής γεωργίας μέσω τριών στόχων: σταδιακή κατάργηση των συνθετικών φυτοφαρμάκων έως το 2035, αποκατάσταση της βιοποικιλότητας στη γεωργία και στήριξη των γεωργών κατά τη μετάβαση στη βιώσιμη γεωργία. Στην απάντησή της του Απριλίου 2023, η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της και αναγνώρισε τη σημασία της πρωτοβουλίας αυτής, την οποία υπέγραψαν 1 054 973 πολίτες. Ωστόσο, μετά από αξιολόγηση, έκρινε ότι οι προτάσεις της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας που έχουν ήδη υποβληθεί παρέχουν ολοκληρωμένη απόκριση στους στόχους της πρωτοβουλίας. Ως εκ τούτου, προτεραιότητα αποτελούσε πλέον ότι οι προτάσεις αυτές εγκρίνονται από τους συννομοθέτες (Κοινοβούλιο και Συμβούλιο) και εφαρμόζονται άμεσα.

►► **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:**
<https://www.savebeesandfarmers.eu>

►► **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2019/000016_el

Stop Finning – Stop the Trade (Σταματήστε την πρακτική αφαίρεσης πτερυγίων – Σταματήστε το εμπόριο)

Η πρωτοβουλία αυτή αντικατοπτρίζει τις ανησυχίες του κοινού σχετικά με τη βιωσιμότητα της αλιείας και του εμπορίου καρχαριών παγκοσμίως, ενώ καλεί την Επιτροπή να λάβει δύο μέτρα: τερματισμό του εμπορίου χύδην πτερυγίων καρχαρία στην ΕΕ και επέκταση του κανονισμού της ΕΕ για την απαγόρευση της αφαίρεσης πτερυγίων καρχαρία (εισαγωγή, εξαγωγή και διαμετακόμιση χύδην πτερυγίων καρχαρία). Αφού έλαβε την υποστήριξη 1 119 966 υπογραφών, η Επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για την πρωτοβουλία τον Ιούλιο του 2023 και δεσμεύτηκε να αναλάβει δράση για να εξετάσει το ενδεχόμενο ανάληψης νομοθετικής πρωτοβουλίας, να ξεκινήσει εκτίμηση επιπτώσεων και να βελτιώσει τις σχετικές στατιστικές, καθώς και να συνεργαστεί με διεθνείς εταίρους.

►► **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:**
<https://www.stop-finning-eu.org>

►► **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2020/000001_el

Ναι στα καλλυντικά που δεν δοκιμάζονται σε ζώα – δέσμευση για μια Ευρώπη χωρίς δοκιμές σε ζώα

Δεδομένου ότι η υπόσχεση για μια Ευρώπη όπου τα ζώα δεν υποφέρουν και δεν πεθαίνουν πλέον λόγω των καλλυντικών δεν τηρήθηκε, οι διοργανωτές αυτής της πρωτοβουλίας ζήτησαν νομοθετική αλλαγή για την προστασία και την ενίσχυση της απαγόρευσης των δοκιμών σε ζώα σε καλλυντικά, τον μετασχηματισμό της νομοθεσίας της ΕΕ για τα χημικά προϊόντα και τον εκσυγχρονισμό της επιστήμης για τη σταδιακή κατάργηση όλων των δοκιμών σε ζώα στην ΕΕ. Εκφράζοντας την ικανοποίησή της για την πρωτοβουλία, η οποία υποστηρίχθηκε από 1 217 916 υπογραφές, και αναγνωρίζοντας ότι η καλή διαβίωση των ζώων εξακολουθεί να αποτελεί σοβαρό μέλημα Ευρωπαίων πολιτών, η Επιτροπή τόνισε τον ηγετικό ρόλο της ΕΕ επί του θέματος. Θα δρομολογήσει έναν χάρτη πορείας με νομοθετικά και μη νομοθετικά μέτρα για την περαιτέρω μείωση των δοκιμών σε ζώα και, τελικά, την επίτευξη ενός κανονιστικού συστήματος χωρίς τη χρήση ζώων στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τα χημικά προϊόντα.

▶▶ **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:** <https://crueltyfreeeurope.org/save-cruelty-free-cosmetics>

▶▶ **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2021/000006_el

Ευρώπη χωρίς γούνες

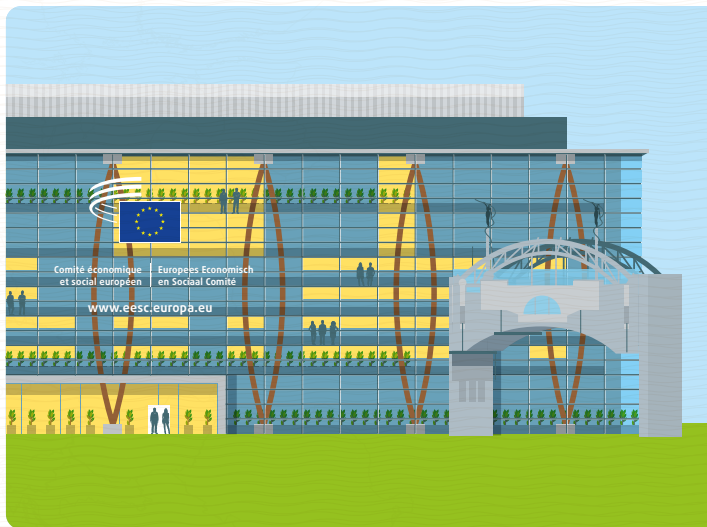
Η πρωτοβουλία αυτή, υποστηριζόμενη από 1 502 319 επαληθευμένες υπογραφές, επικυρώθηκε τον Ιούνιο του 2023 ως η 10η πιο επιτυχημένη ΕΠΠ. Στόχος της πρωτοβουλίας «Ευρώπη χωρίς γούνες» είναι η απαγόρευση των μονάδων εκτροφής γουνοφόρων ζώων και των προϊόντων γούνας από εκτρεφόμενα ζώα από την ευρωπαϊκή αγορά διά νόμου λόγω των σκληρών, αντιδεοντολογικών, μη ασφαλών και μη βιώσιμων πρακτικών τους. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επανεξετάζει επί του παρόντος την πρωτοβουλία και αναμένεται να απαντήσει έως τα μέσα Δεκεμβρίου 2023.

▶▶ **Δικτυακός τόπος της πρωτοβουλίας:** <https://furfreeeurope.eu>

▶▶ **Επίσημο μητρώο της ΕΠΠ:** https://citizens-initiative.europa.eu/initiatives/details/2022/000002_el

ΔΙΑΚΡΑΤΙΚΗ ΓΕΦΥΡΑ

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική
και Κοινωνική Επιτροπή

Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (ΕΟΚΕ) αποτελεί ένα από τα γηραιότερα θεσμικά όργανα της ΕΕ, καθώς θεσπίστηκε με τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957. Η ΕΟΚΕ αποτελείται από 329 μέλη από όλα τα κράτη μέλη, τα οποία εκπροσωπούν τους εργοδότες, τους εργαζομένους και τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών.

Ως συμβουλευτικό όργανο για δημοκρατικά ζητήματα, ο ρόλος της ΕΟΚΕ ενισχύθηκε πρόσφατα, καθώς κατέστη η βασική γέφυρα μεταξύ της ευρωπαϊκής κοινωνίας των πολιτών και των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Με άλλα λόγια, η ΕΟΚΕ παρέχει πλέον σημαντική υποδομή υποστήριξης για την ενεργό συμμετοχή των πολιτών και τη συμμετοχική δημοκρατία.

Κατά την αρχική περίοδο της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών, η ΕΟΚΕ υπήρξε πρωτοπόρος όσον αφορά την παροχή ανεπίσημης υποδομής υποστήριξης σε ενεργούς πολίτες σε ολόκληρη την ΕΕ, η οποία περιελάμβανε γενικές συμβουλές, μεταφραστική συνδρομή και διεξαγωγή ακροάσεων στην ΕΟΚΕ για τις υπό εξέλιξη ΕΠΠ. Οι περισσότερες από τις υπηρεσίες αυτές αποτελούν πλέον μέρος των κανονιστικών υποχρεώσεων που απαιτούνται από θεσμικά όργανα της ΕΕ, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η ΕΟΚΕ, ως το πιο έμπειρο θεσμικό όργανο υποστήριξης των πολιτών της Ένωσης, συνεχίζει να παρέχει πληροφορίες, καθοδήγηση και πλατφόρμες σε οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών και σε ειδικές ομάδες ενεργών πολιτών που ασχολούνται με το να καταστεί η Ευρώπη πιο κοινωνική και δημοκρατική. Από το 2012, η ΕΟΚΕ φιλοξενεί το ετήσιο συνέδριο, την Ημέρα της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών (γνωστή εν συντομία ως Ημέρα ΕΠΠ) στις Βρυξέλλες, στο πλαίσιο της οποίας παρέχεται ένα ανοιχτό και δωρεάν σημείο συνάντησης σε επαγγελματίες και ακτιβιστές της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών από όλη την Ευρώπη.

►► eesc.europa.eu/el/initiatives/european-citizens-initiative/eci-day

Επιπλέον, η ΕΟΚΕ καλεί επιτυχημένες ή λιγότερο επιτυχημένες ΕΠΠ στις συνόδους ολομέλειας, και εν εξελίξει ΕΠΠ στις συνεδριάσεις τμημάτων ή ομάδων, συνδράμοντας με τον τρόπο αυτό την ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ πολιτών και θεσμικών οργάνων της ΕΕ καθώς και την καλύτερη προβολή των πρωτοβουλιών στην ευρωπαϊκή δημόσια σφαίρα. Μεταξύ των ΕΠΠ που προσκλήθηκαν συγκαταλέγονται οι εξής: *Απαγόρευση της γλυφosatής* (2017) *Minority SafePack* (2018), *Τροχόπεδη στον εξτρεμισμό* (2019), *Τέλος στα κλουβιά και Eat ORIGINaL. Unmask your Food* («Ξεσκεπάστε» την τροφή σας!) (2020), *Save bees and farmers* (Σώστε τις μέλισσες και τους αγρότες) (2022) και *Fur Free Europe* (Ευρώπη χωρίς γούνες) (2023).

Εκτός από την παρούσα έκδοση της ΕΟΚΕ του 2023 για το «Ευρωπαϊκό διαβατήριο δημοκρατίας», μια σειρά άλλων δημοσιεύσεων και υπηρεσιών διατίθενται σε 23 γλώσσες [\[eesc.europa.eu/ecil\]](https://eesc.europa.eu/ecil).

ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Η στήριξη είναι παντού – πρέπει απλώς
να τη χρησιμοποιήσετε

Ως ενεργός πολίτης της ΕΕ, κυριολεκτικά δεν είστε μόνος. Υπάρχουν πάνω από 450 εκατομμύρια άνθρωποι σαν εσάς. Δεν είστε μόνος ούτε όταν αναζητάτε στήριξη από την κυβέρνηση και την κοινωνία των πολιτών προκειμένου να ακουστεί η φωνή σας. Μεταξύ των πολλών διαθέσιμων πόρων, συνιστούμε τα ακόλουθα διακρατικά μέσα στήριξης, καθοδήγησης και ΜΜΕ από όλη την Ευρώπη.

Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών

Το **Φόρουμ της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών** είναι μια διαδικτυακή συνεργατική πλατφόρμα που παρέχει στήριξη σε πολίτες σε διαφορετικά στάδια διοργάνωσης μιας Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών. Παρέχει πρακτικές πληροφορίες για την ΕΠΠ και δίνει τη δυνατότητα στους ανθρώπους να συζητούν τις πολιτικές της ΕΕ και τις πιθανές πρωτοβουλίες. Τους επικουρεί επίσης στα πρώιμα στάδια οργάνωσης, από την εύρεση συνεργατών σε άλλες χώρες έως την αναζήτηση συμβουλών από εμπειρογνώμονες σε θέματα διοργάνωσης εκστρατειών, συγκέντρωσης πόρων και σε νομικά θέματα. Στόχος είναι να ενισχυθεί η αλληλεπίδραση μεταξύ δυνητικών διοργανωτών, πολιτών και εμπειρογνώμωνών σχετικά με το αντικείμενο της κάθε ευρωπαϊκής πρωτοβουλίας πολιτών. Το Φόρουμ της ΕΠΠ είναι μια υπηρεσία που παρέχεται από την Επιτροπή, ενώ τη διαχείρισή της ασκεί η Υπηρεσία Δράσης Ευρωπαίων Πολιτών (ECAS).

►► <https://citizens-initiative-forum.europa.eu/el>

Το **γραφείο εξυπηρέτησης της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών** παρέχει συμβουλές και στήριξη σε πολίτες και οργανώσεις της ΕΕ που σχεδιάζουν να δρομολογήσουν μια πρωτοβουλία. Αυτό το ανεξάρτητο γραφείο εξυπηρέτησης φιλοξενείται από την Ένωση Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών που ιδρύθηκε από πρώην και νυν διοργανωτές ΕΠΠ. Το γραφείο εξυπηρέτησης υποστηρίζει μεμονωμένες ΕΠΠ με εκστρατείες, συγκέντρωση κεφαλαίων και νομικές συμβουλές.

►► citizens-initiative.eu

Η **διαδικτυακή βιβλιοθήκη της ΕΠΠ**. Η ιστορία της Ευρωπαϊκής Πρωτοβουλίας Πολιτών είναι ενδιαφέρουσα και ξεκινά από τα πρώτα χρόνια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη δεκαετία του 1990 (μετά τον επίσημο μετασχηματισμό της από ένωση οικονομικής συνεργασίας σε πολιτική ένωση). Η ομάδα προβληματισμού «Initiative and Referendum Institute Europe», η οποία συστάθηκε το 2001 με σκοπό να συνδράμει στην ανάπτυξη της ΕΠΠ, έχει συγκεντρώσει στο διαδίκτυο τις σημαντικότερες δημοσιεύσεις και —κατόπιν αιτήματος— μπορεί να σας καθοδηγήσει σε περαιτέρω πόρους.

►► iri-europe.org/index.php/publications/european-citizens-initiative

Συμμετοχική δημοκρατία

Η εφαρμογή **Citizens' App του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου** είναι μια διαδικτυακή εφαρμογή για έξυπνα τηλέφωνα η οποία παρέχει πληροφορίες για θέματα και τοποθεσίες που σας ενδιαφέρουν. Σας ενημερώνει σχετικά με εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται κοντά σας προσθέτει τα αγαπημένα σας στο προσωπικό σας ημερολόγιο· σας δείχνει την καλύτερη διαδρομή μέσω της αγαπημένης σας εφαρμογής χάρτη· σας παρέχει περιεχόμενο πολυμέσων, όπως είναι τα βίντεο, τα podcast και οι παρουσιάσεις διαφανειών· διαθέτει δυνατότητα αναζήτησης, κοινοποίησης, προσαρμογής και αξιολόγησης. Διατίθεται στο Apple Store και στο Google Play σε 24 γλώσσες (Citizens' App).

►► europarl.europa.eu/at-your-service/el/stay-informed/citizens-app

Το δίκτυο **Democracy Community** είναι ένα διακρατικό δίκτυο υποστηρικτών της δημοκρατίας το οποίο φιλοξενείται από την οργάνωση Democracy International. Η πλατφόρμα είναι ανοιχτή σε όλους για σκοπούς ενημέρωσης, εκπαίδευσης και δικτύωσης και προσφέρει συμμετοχικές ιστορίες και ευκαιρίες εκδηλώσεων. Μπορείτε να εγγραφείτε οι ίδιοι ή να καταχωρίσετε τον οργανισμό/το ίδρυμά σας και να δημιουργήσετε ένα προφίλ υποστηρικτή της δημοκρατίας.

►► democracy.community

Η **Υπηρεσία Δράσης Ευρωπαίων Πολιτών** είναι ένας διεθνής οργανισμός με πανευρωπαϊκή συμμετοχή. Αποστολή της είναι να ενδυναμώνει τους πολίτες προκειμένου να δημιουργήσει μια ισχυρότερη και χωρίς αποκλεισμούς ΕΕ, μέσω της προώθησης και προάσπισης των δικαιωμάτων των πολιτών και μέσω της ανάπτυξης και στήριξης μηχανισμών για την αύξηση της δημοκρατικής συμμετοχής των πολιτών και των οργανώσεων πολιτών στην ΕΕ και της ενασχόλησής τους με αυτήν.

►► ecas.org

Η πλατφόρμα **Participo** παρέχεται από τον ΟΟΣΑ (Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης). Εκεί μπορείτε να βρείτε κάθε είδος πληροφορίας σχετικά με την έρευνα και την πρακτική εφαρμογή της συμμετοχικής και άμεσης δημοκρατίας σε όλα τα πολιτικά επίπεδα. Η πλατφόρμα εντάσσεται στην προσπάθεια του ΟΟΣΑ να διερευνήσει τις αλλαγές προτύπων που συντελούνται κατά την πορεία από την παραδοσιακή αντιπροσωπευτική διακυβέρνηση προς τη σύγχρονη αντιπροσωπευτική δημοκρατία.

►► oecd.org/gov/innovative-citizen-participation.htm

Πολίτες και δημοσιογραφία

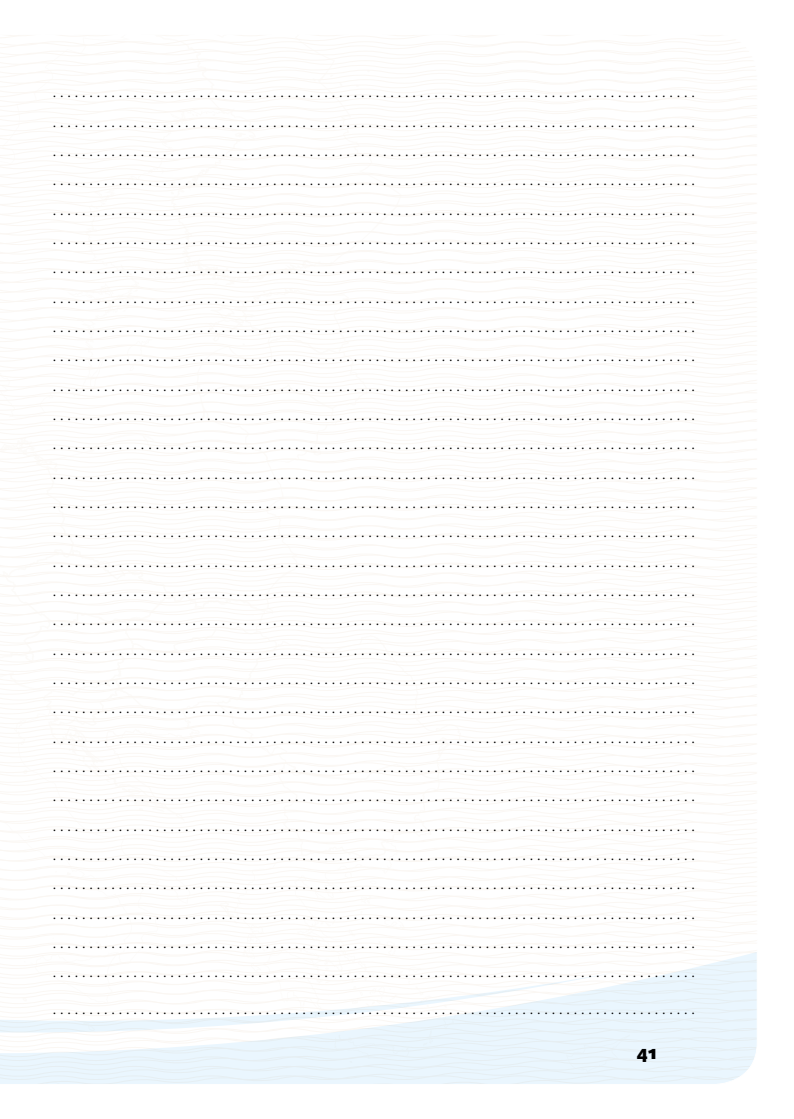
Το **Euractiv** συνδέει την ενεργή συμμετοχή των Ευρωπαίων πολιτών στα κοινά με την επαγγελματική διαδικτυακή δημοσιογραφία και προσφέρει ιστορίες, γνώμες, αναλύσεις και ιστορικό για ό,τι συμβαίνει στην Ευρώπη σε 13 γλώσσες (αγγλική, γαλλική, γερμανική, ιταλική, τσεχική, βουλγαρική, ελληνική, κροατική, πολωνική, ρουμανική, σερβική, ισπανική και σλοβακική).

►► euractiv.com

Η έκδοση ανακοινώσεων σχετικά με τη σύγχρονη συμμετοχική και άμεση δημοκρατία αποτελεί το βασικό μέλημα της **πλατφόρμας #deardemocracy της Swissinfo**, της διεθνούς υπηρεσίας του εθνικού ραδιοτηλεοπτικού οργανισμού της Ελβετίας. Παρέχει ειδήσεις, γνώμες και ιστορικό για θέματα ενεργού συμμετοχής του πολίτη στα κοινά και συμμετοχικής δημοκρατίας παγκοσμίως σε δέκα γλώσσες (αγγλική, γαλλική, γερμανική, ισπανική, αραβική, ρωσική, κινεζική, πορτογαλική, ιταλική και ιαπωνική).

►► swissinfo.ch/directdemocracy

Αυτή η δημοσίευση αποτελεί επικαιροποιημένη έκδοση του Ευρωπαϊκού διαβατηρίου δημοκρατίας, που συντάχθηκε από τον Bruno Kaufmann κατόπιν έρευνας που διεξήγαγε ο ίδιος. Ο Bruno Kaufmann είναι ανταποκριτής του Global Democracy και συμπρόεδρος του Global Forum on Modern Direct Democracy. Επικοινωνία: send@brunokaufmann.email.

Ευρωπαϊκή Οικονομική
και Κοινωνική Επιτροπή

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË
www.eesc.europa.eu

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2023-85-EL

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Για οποιαδήποτε χρήση των φωτογραφιών / εικόνων, πρέπει να ζητηθεί άδεια
απευθείας από τον κάτοχο του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.

© Shutterstock, eamesBot

Υπηρεσία Εκδόσεων
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Print

QE-02-23-324-EL-C
ISBN 978-92-830-6325-4
doi:10.2864/50765

PDF

QE-02-23-324-EL-N
ISBN 978-92-830-6316-2
doi:10.2864/33

EL